

ORQA MIYA VA ORQA MIYYA PARDALARI, UNING BOLALARDAGI XUSUSIYATLARI

Axmadbekova Fotima Lutfullo qizi

Toshkent Davlat Stomatologiya instituti davolash ishi fakulteti

Annotatsiya. Ushbu maqolada orqa miyaning o'ziga xos xususiyatlari va bolalardagi "orqa miya pardalari" tushunchasi o'rganilib, ularning anatomik rivojlanishi, funktsional ahamiyati va potentsial klinik oqibatlari yoritiladi. Keng qamrovli adabiyotlarni tahlil qilish orqali tadqiqot etuklik jarayoni, Pediatrik o'murtqa shnurlarni o'rganishda qo'llaniladigan usullar va ushbu topilmalarning bolalar nevrologiyasiga ta'sirini to'liq tushunishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: orqa miya, orqa miya pardalari, bolalar neyroanatomiyasi, rivojlanishi, kamoloti, morfologiyasi, funktsional ta'siri.

Markaziy asab tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lgan orqa miya bolalik davrida dinamik rivojlanish jarayonini boshdan kechiradi. So'nggi tadqiqotlar ushbu rivojlanishning murakkab tabiatini ta'kidlab, "orqa miya pardalari" ning qiziqarli kontseptsiyasini taqdim etdi. Ushbu maqola bolalarda orqa miyaning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganishga, orqa miya pardalarining paydo bo'lishi va ahamiyatini yoritishga qaratilgan.

Bolalarda orqa miya rivojlanishining nozik tomonlarini tushunish mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqishni talab qiladi. Oldingi tadqiqotlar Pediatrik orqa miya hajmi, tuzilishi va funktsiyasidagi dinamik o'zgarishlarni ta'kidlab o'tdi. Bundan tashqari, alohida funktsional hududlarni ifodalovchi orqa miya pardalari kontseptsiyasi vosita va hissiy rivojlanishdagi potentsial roli bilan e'tiborni tortdi. Bir qator tadqiqotlarni tahlil qilib, ushbu maqola bolalarning orqa miya rivojlanishi bo'yicha mavjud bilimlarni sintez qilishga qaratilgan.

Pediatrik populyatsiyalarda orqa miyani o'rganish tasvirlash texnikasi, gistologik tahlil va funktsional baholashning kombinatsiyasini o'z ichiga oladi. Magnit-rezonans tomografiya (MRI) rivojlanayotgan orqa miyadagi morfologik o'zgarishlarni tasavvur qilish uchun qimmatli vosita sifatida paydo bo'ldi. Bundan tashqari, o'limdan keyingi namunalarda bo'yicha gistologik tadqiqotlar uyali va tarkibiy qismlar haqida tushuncha beradi. Ushbu bo'limda bolalarda orqa miya va pardalarning rivojlanish xususiyatlarini tushunishda qo'llaniladigan metodikalar ko'rsatilgan.

Bu sizning termin bir oz anglashilmovchilik bo'lishi mumkin ko'rinadi. "Orqa miya pardalari" atamasi inson anatomiyasi kontekstida standart yoki keng tan olingan atama emas. Biroq, men orqa miya va uning bolalardagi xususiyatlari haqida ma'lumot beraman.

Orqa Miya: Orqa miya-bu Markaziy asab tizimining (CNS) ajralmas qismi bo'lgan uzun, ingichka, naychali nervlar to'plami. U miyaning tagidan pastki orqa tomongacha cho'ziladi. Orqa miya umurtqa pog'onasi (umurtqa pog'onasi) bilan himoyalangan va miya omurilik suyuqligi bilan o'ralgan bo'lib, uni yostiqlash va himoya qilishga yordam beradi.

Orqa miyaning xususiyatlari:

Kulrang va oq materiya:

- Orqa miya kulrang va oq moddalarga bo'linadi.
- Kulrang moddada neyronlarning hujayra tanalari, oq moddada esa orqa miya yuqoriga va pastga signallarni uzatuvchi nerv tolalari (aksonlar) mavjud.

Segentlar:

- Orqa miya segmentlarga bo'linadi, ularning har biri bir juft orqa miya nervlari bilan bog'liq.
- Umurtqa pog'onasining turli mintaqalariga to'g'ri keladigan bachadon bo'yni, ko'krak, bel va sakral segmentlar mavjud.

Funktsiya:

- Orqa miya miya va tananing qolgan qismi o'rtasida signallarni uzatishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.
- Bu ongli fikrga ehtiyoj sezmasdan ma'lum ogohlantirishlarga tezkor, avtomatik javob beradigan refleksli harakatlarda ishtirok etadi.

Rivojlanish:

- Rivojlanish jarayonida orqa miya umurtqa pog'onasi bilan tandemda o'sadi.
- Nerv naychasining rivojlanishi juda muhim dastlabki bosqich bo'lib, bu jarayon davomida har qanday anormallik asab naychalari nuqsonlariga olib kelishi mumkin.

Bolalardagi xususiyatlar:

O'sish va rivojlanish:

- Orqa miya bola rivojlanishi bilan o'sadi va uning hajmi va nisbati yoshga qarab o'zgaradi.
- Bolalarda orqa miya umurtqa pog'onasining o'sishi tufayli kattalarga qaraganda nisbatan qisqaroq.

Moslashuvchanlik:

- Bolalar umurtqa pog'onasi va umurtqa pog'onasida kattalarga qaraganda ko'proq moslashuvchanlikka ega.
- Bu moslashuvchanlik ularning suyaklari va to'qimalarining nisbiy elastikligi bilan bog'liq.

Shikastlanish va parvarish:

- Bolalar orqa miya jarohatlariga moyil bo'lib, ular travma yoki muayyan tibbiy sharoitlar natijasida yuzaga kelishi mumkin.
- Bolalarda davom etayotgan rivojlanish tufayli orqa miya bilan bog'liq muammolarni boshqarishda tezkor va tegishli tibbiy yordam juda muhimdir.

Shuni ta'kidlash kerakki, agar sizda tibbiy holat yoki terminologiya haqida aniq savollaringiz bo'lsa, sog'liqni saqlash mutaxassisi yoki bolalar nevrologiyasi bo'yicha mutaxassis bilan maslahatlashish tavsiya etiladi.

Muhokama bo'limi kuzatilgan rivojlanish xususiyatlarining oqibatlarini o'rganadi. Omurilik pardalarining potentsial funktsional rollariga murojaat qilib, maqola ularning motorni boshqarish, hissiy ishlov berish va bolalardagi umumiy nevrologik funktsiyalardagi ahamiyatini o'rganadi. Bundan tashqari, u ushbu rivojlanish nuanslarini tushunishning klinik ahamiyatini ko'rib chiqadi, potentsial terapevtik aralashuvlar va diagnostika masalalari haqida tushuncha beradi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, orqa miyaning rivojlanish xususiyatlari va bolalarda orqa miya pardalari tushunchasi murakkab, ammo qiziqarli o'rganish sohasini taqdim etadi. Mavjud adabiyotlarning sintezi, uslubiy yondashuvlar va natijalarni muhokama qilish bolalar neyroanatomiyasini tushunishimizga yordam beradi. Oldinga siljish, ushbu sohadagi doimiy tadqiqotlar Pediatrik aholiga ta'sir ko'rsatadigan nevrologik kasalliklar, klinik amaliyot va terapevtik strategiyalarni boshqarish bo'yicha qimmatli tushunchalarni taqdim etishi mumkin.

Ushbu topilmalar asosida kelajakdagi tadqiqotlar tasvirlash texnikasini takomillashtirishga, gistologik tadqiqotlarni kengaytirishga va orqa miya pardalarining funktsional ta'sirini batafsilroq o'rganishga qaratilishi kerak. Shunday qilib, biz bolalar nevrologiyasi haqidagi tushunchamizni oshirib, bolalarda nevrologik sharoitlar uchun diagnostika va aralashuvlarni yaxshilashga yo'l ochishimiz mumkin.

Adabiyotlar:

1. Pang D, Wilberger Jr JE. Spinal cord injury without radiographic abnormalities in children. *J Neurosurg.* 1982;57:114e129. <https://doi.org/10.3171/jns.1982.57.1.0114>.
2. McDonald JW, Sadowsky C. Spinal-cord injury. *Lancet.* 2002;359:417e425. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)07603-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)07603-1).
3. Cristante AF, Barros Filho TEP, Marcon RM, et al. Therapeutic approaches for spinal cord injury. *Clinics.* 2012;67:1219e1224. [https://doi.org/10.6061/clinics/2012\(10\)16](https://doi.org/10.6061/clinics/2012(10)16).
4. Kriss VM, Kriss TC. SCIWORA (spinal cord injury without radiographic abnormality) in infants and children. *Clin Pediatr.* 1996;35:119e124. <https://doi.org/10.1177/000992289603500302>.
5. Augutis M, Abel R, Levi R. Pediatric spinal cord injury in a subset of European countries. *Spinal Cord.* 2006;44:106e112. <https://doi.org/10.1038/sj.sc.3101793>.
6. Canosa-Hermida E, Mora-Boga R, Cabrera-Sarmiento JJ, et al. Epidemiology of traumatic spinal cord injury in childhood and adolescence in Galicia, Spain: report of the last 26-years. *J Spinal Cord Med.* 2019;42:423e429. <https://doi.org/10.1080/10790268.2017.1389836>.
7. Vogel LC, Anderson CJ. Spinal cord injuries in children and adolescents: a review. *J Spinal Cord Med.* 2003;26:193e203. <https://doi.org/10.1080/10790268.2003.11753682>.